

DL	Innspill nr	Innspill	begrunnelse	Forslagsstiller
		<p>Gata får navnet Vulkan</p> <p>Henny Mürers plass (Plassen lengst sør, mellom Dansens hus og Mathallen)</p> <p>Hanna Winsnes plass (Plassen foran Mathallen)</p> <p>Kristiane Frisaks plass. (Plassen lengst nord, ved Westerdahls)t</p>	<p>Gata får navnet Vulkan Vulkan Jernstøberi lå på her fra 1870-tallet til slutten av 1950-tallet. Området gått under navnet Vulkan i lang tid. http://no.wikipedia.org/wiki/Vulkan_(Oslo)</p> <p>Plassen lengst sør, mellom Dansens Hus og Mathallen får navnet Henny Mürers plass. Henny Mürer (1925–97) var danser, koreograf og instruktør. Hun var en av pionerene i norsk ballett, den første norske lederen av Operaballetten og den første rektoren ved Statens ballettskole. http://nbl.snl.no/Henny_M%C3%BCrer</p> <p>Plassen foran Mathallen får navnet Hanna Winsnes plass. Hanna Winsnes (1789–1872) bidro til å profesjonalisere husmoryrket. Winsnes er en av Norges mest kjente kokebokforfattere. http://nbl.snl.no/Hanna_Winsnes</p> <p>Plassen lengst nord får navnet Kristiane Frisaks plass. Kristiane Frisak (1847–1906) dreiv en av Kristianias største vevskoler på slutten av 1890-tallet, konstruerte og patenterte en egen vev, samla og utgav plantefargeoppskrifter. http://nbl.snl.no/Kristiane_Frisak</p>	Bydelen
2	1	<p>Henny Mürers gate</p> <p>Kristiane Frisaks plass (Plassen lengst sør, mellom Dansens hus og Mathallen)</p> <p>Hanna Winsnes' plass (Plassen foran Mathallen)</p> <p>Oluffine Amundsens plass (Plassen lengst nord, ved</p>	<p>Henny Mürers gate Vi foreslår dette som navn på gata gjennom Vulkan-området. Henny Mürer (1925–97) var danser, koreograf og instruktør. Hun var en av pionerene i norsk ballett, den første norske lederen av Operaballetten og den første rektoren ved Statens ballettskole. Navnet vil passe godt ved Dansens hus. Les mer: http://www.snl.no/nbl_biografi/Henny_M%C3%BCrer/utdypning</p> <p>Kristiane Frisaks plass Vi foreslår dette som navn på den sørligste av de tre plassene (A) på Vulkan. Kristiane Frisak (1847–1906) dreiv en av Kristianias største vevskoler på slutten av 1890-tallet, konstruerte og patenterte en egen vev, samla og utgav plantefargeoppskrifter. Les mer: http://www.snl.no/nbl_biografi/Kristiane_Frisak/utdypning</p> <p>Hanna Winsnes' plass Vi foreslår dette som navn på den midterste av de tre plassene (B) på Vulkan. Hanna Winsnes (1789–1872) bidrog til å profesjonalisere husmoryrket. Hun er en av Norges mest kjente kokebokforfattere, og navnet burde passe i nærheten av den nye mathallen. Mindre kjent er det kanskje at hun regnes som Norges første kvinnelige romanforfatter (under psevdonymet Hugo Schwartz). Les mer: http://www.snl.no/nbl_biografi/Hanna_Winsnes/utdypning</p>	Thomas Nygreen

		Westerdahls)	<p>Oluffine Amundsens plass Vi foreslår dette som navn på den nordligste av de tre plassene (C) på Vulkan. Oluffine Amundsen (1863–1929) var leder for Setterskenes klubb og første kvinne i styret i Den typografiske forening, Norges første fagforening. Sentral i spørsmålet om kvinners like rett til organisering og like arbeidsvilkår. Les mer: Tor Are Johansen (red): <i>Fra Bly til bytes. Oslo Grafiske Fagforening 1872–1997</i></p>	
4	2	Axel Amundsens plass (Plassen lengst sør, mellom Dansens hus og Mathallen)	<p>Skal man kalle opp gatene her på Vulkan etter historiske personer, synes jeg man burde se på Vulkans egen historie. Og da er det én åpenbar person som bør æres. Mr Vulkan himself, Axel Amundsen. (Axel Ingvald Spone Amundsen 1856-1939).</p> <p>Han bygget opp Vulkan Jernstøberi og mek. Værksted fra 1884 til 1939. Det er 55 år som eier og bestyrer det.</p> <p>En viktig industri- og organisasjonsmann både for Vulkan og norsk industrihistorie, som la om produksjonen og mangedoblet arbeidsplassene.</p> <p>Ved midten av 1880-årene hadde bedriften under 50 ansatte, et antall som vokste til ca. 350 på det høyeste. Ved inngangen til depresjonen i 1930-årene var det fortsatt ca. 200 ansatte, står det i Store norske leksikon.</p> <p>Uten han hadde det trolig aldri vært noe Vulkan-område i dag.</p> <p>Store norske leksikon skriver også blant annet at han var viktig for utviklingen av den norske arbeidsretten og forholdene i norsk industri gjennom en mannsalder:</p> <p>"Han stod også sentralt i forbindelse med opptakten til og etableringen av Norsk Arbeidsgiverforening (N.A.F.) 1900. Han ble N.A.F.s første formann, et tillitsverv han hadde frem til 1910, og fortsatte deretter som medlem av N.A.F.s sentralstyre helt frem til 1925",</p> <p>Amundsen spilte også "en viktig rolle når det gjelder utviklingen av avtaleverket i norsk arbeidsliv. Særlig er det grunn til å fremheve avtalen av 1902 mellom N.A.F. og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (LO) om forliksmegling og voldgift, og den første landsomfattende tariffavtalen, som ble inngått 1907 for jernindustrien. Begge disse avtalene kan karakteriseres som banebrytende for utviklingen av den kollektive arbeidsrett i Norge."</p> <p>"Axel Amundsen var medlem av Kristiania bystyre 1899–1901 og varamann til Stortinget 1900–06. Han satt i en rekke styre og råd, bl.a. styret i Riksforsikringsanstalten (det senere Rikstrygdeverket) 1897–1935. Han var kommandør av St. Olavs Orden (1935) og ridder av Dannebrogordenen og Nordstjärneorden."</p>	Espen Bjerke
6	3	Vulkan er fint	Jeg synes det er fint at navnet Vulkan brukes på nytt. Ellers kunne det lett gå ut av bruk.	Tallak Moland

		Brua bør få navnet Bagaas bru	Jeg savner at Bagaas Bruk minnes ved navnesetting. Dette var navnet på den mangfoldige virksomheten som var på dette området før Vulkan overtok. I min bok "Historien om Akerselva" har jeg en fotografi som viser Bagaas Brug på side 77. Mitt forslag er at brua over Akerelva gis navnet "Bagaas bru". Jeg synes det klinger godt.	
7	4	Vulkanveien / Vulkangata Området får navnet Vulkan	Som utbygger og eier av området stiller vi oss positive til de foreslåtte navnene. Dagens adressering oppleves som lite hensiktsmessig og forvirrende for besøkende. Vi tror at en navnesetting av vår "hovedgate" til Vulkanveien eller Vulkangata, vil bidra til å forenkle situasjonen samt styrke områdets identitet. Det er dog fortsatt ønskelig fra vår side at området i tillegg gis det overordnede navnet "Vulkan".	Aspelin Ramm Nina Westby Ranum
8	5	Vulkangata / Vulkanveien Området heter Vulkan	Som en av utbyggerne, og eier av Nye Broverksted (Maridalsveien 13) på Vulkanområdet, stiller vi oss positive til en endring på gatenavn. En endring av navn på hovedgaten til Vulkangata eller Vulkanveien vil gjøre det lettere å stedfeste de enkelte bygg, og ikke minst styrke områdets identitet. Områdets navn er Vulkan og dette må ikke endres.	Anthon B Nilsen Eiendom
14	6	Plassen eller en av gatene blir kalt : Marte Svenneruds plass, eller Marte Svenneruds gate	Da jeg var barn kan jeg huske vi gikk på byvandring ved Akerselva og Vulkan.....min lærer leste høyt fra en bok og den historien har satt seg fast hos meg..... Historien var om a Marte Svennerud..... Itte no knussel, je tek dem alle sju..... Jeg foreslår at plassen eller en av gatene blir kalt : Marte Svenneruds plass, eller Marte Svenneruds gate.....	Kyrre Solem Larsen
15	7	Valsen eller Mølleplassen	Jeg foreslår navnet Valsen eller Mølleplassen etter Bjølsen Valsemølle som lå rett nedenfor i sin tid. Jeg er selv født og oppvokst i Mølleveien. Jeg synes det er vesentlig at navnet på plassen knyttes opp mot områdets historie.	Bente Sund
16	8	Winsnes plass Henriette Schönberg Erkens plass Maren Elisabeth Bangs plass	Hva med å oppkalle alle stedene etter kvinner som har en sentral plass i norsk mathistorie. Foruten Winsnes, så har vi da Henriette Schönberg Erken – hvilken vel ikke trenger noen nærmere beskrivelse; og Maren Elisabeth Bang. Maren E. Bang hadde et særdeles ”spennende” liv – for ikke å si meget utfordrende. Hun utga 13 kokebøker i perioden 1831 til 1862. Hun var den mest produktive kokebokforfatter på 1800 tallet, og hennes bok fra 1831 var Norges første trykte kokebok.	Morten K. Helle Nilsen
17	9	Axel Amundsens plass		Una Wigernæs
18	10	Forslag 1: Dansernes plass Forslag 2: Dansetorget Forslag 3: Åpen		Tommy Lyng

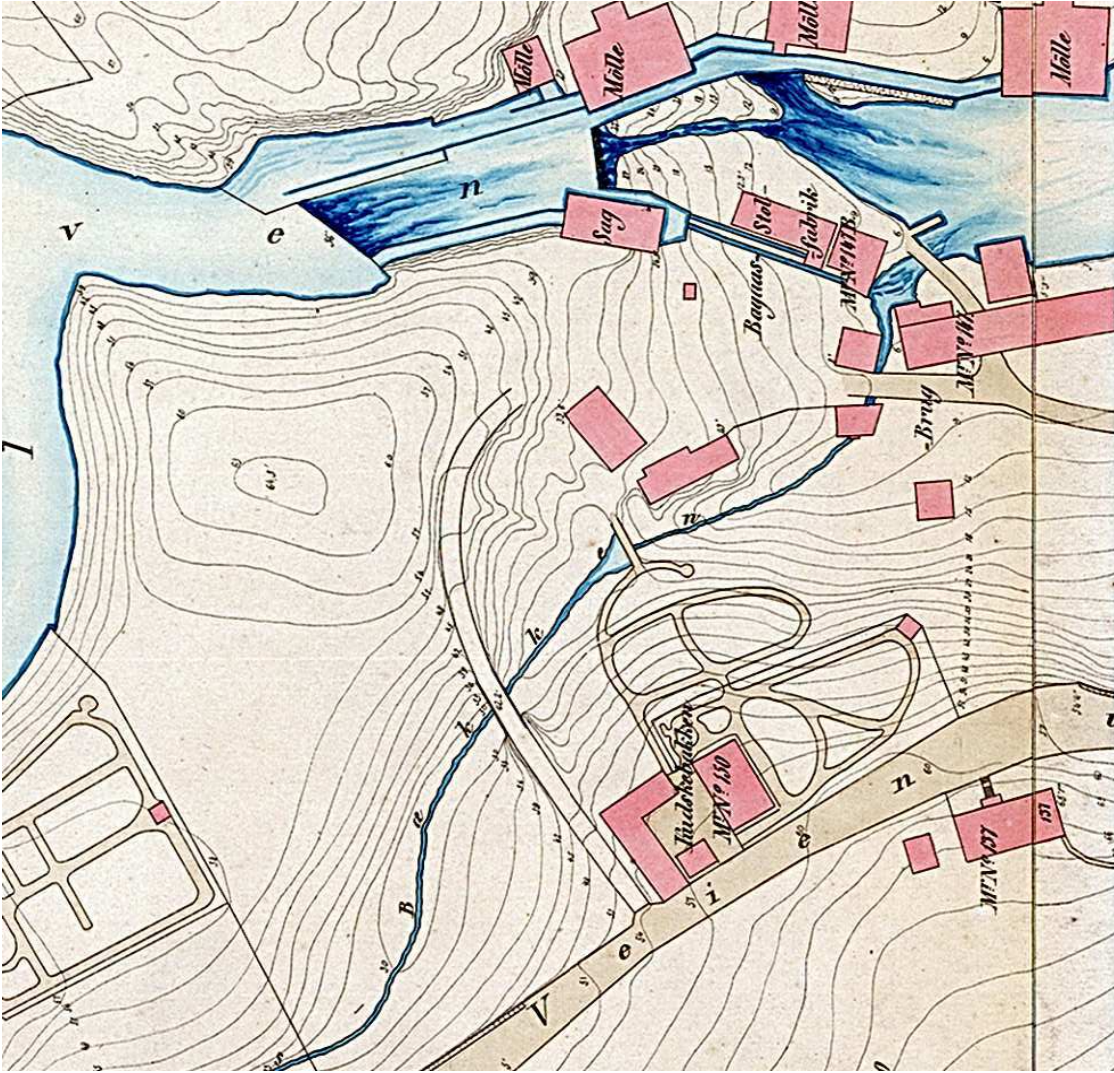
		vulkan Forslag 4: Store vulkan og lille vulkan		
19	11	Yellow	<p>Leser at tre plasser og én gate ved Mathallen skal navnettes og at man kan komme med forslag.</p> <p>Jeg vet at området er kjent som Vulkan-området, og Leser at det har navnet sitt fra bedriften som slo rot her i 1873. «Vulkan Jernstøberi og mekaniske Verksted».</p> <p>Har et forslag til navn på en av plassene : "yellow" , som betyr gult. Tenker da på at glødende masser som kommer ut av en vulkan er både gule og oransje.</p>	Solveig Gaaseide
20	12	Kristine Haaves plass	<p>Kristine Haave frå Skjåk i Gudbrandsdalen fortjener å få navnet sitt knytt til Mathallen. Ho var rektor på Klones husmorskule i Vågå i mange år og supermatmor. Ei særegen og spesiell dame som har lært fleire generasjonar damer i Gudbrandsdalen å lage mat, ta vare på mennene og halde huset i orden. Ho er død nå men historiene om henne og alt ho lærte bort lever. Vi har mykje å fortelje om henne.</p>	Kari Arnøygard
23	13	Høse Louvisas plass		Elin Børresen
24	14	Putti Westerdals plass		Rannveig Revhaug
25	15	Putti Westerdals plass		Anse Kjersem
26	16	Kairo kvikksteps plass	<p>Hos oss heter plassen allerede Kairo kvikksteps plass, og det kommer den sikkert til å bli hetende på folkemunne.(Cairo Quicksteps plass e.l.)</p> <p>Navnet inneholder både referanser til mat og dans, gjerne forårsaket av campylobacter (som forøvrig betyr twisted bacteria).</p> <p>At området Kuba ligger et stenkast fra denne plassen er jo greit, selv om en plass ved Kuba burde hete Montesumas hevn.</p>	Ruben Nordahl
28	17	Dansens plass	<p>Navneforslag: Dansens plass</p> <p>Så vidt jeg vet har ikke Henny Murer hatt noe med dette stedet å gjøre, hverken direkte eller indirekte. Det har derimot mange andre gode navn fra danse miljøet.</p> <p>Dansens plass vil peke direkte på stedet. Det er, for meg, det viktigste.</p>	Henning Høholt
29	18	Putti Westerdals plass		Ann Kristhin Skjølberg

30	19	Plassen foran Mathallen bør få navnet Merkurplassen	<p>Jeg foreslår at plassen foran Mathallen får navnet Merkurplassen etter planeten nærmest sola).</p> <p>For mer enn 100 år siden var Vulkannavnet på en liten hypotektisk planet som matematikeren Urbain Le Verrier mente måtte eksistere i en bane mellom Merkur og Solen. Dette i et forsøk på å forklare særegenhetene i Merkurs bane.</p> <p>En rekke anerkjente forskere ble involvert i jakten på Vulkan. Den tenkte planeten ble selvsagt aldri funnet og særegenhetene i Merkurs bane ble isteden forklart ut av Albert Einsteins relativitetsteori.</p> <p>Jeg synes navnet Merkurplassen er et flott navn på et sted sentralt i Oslo, ved Mathallen. Merkur er stedet nærmest solen og en sentral plass i "Vulkans" historie. Merkur er en varm planet som kan assosieres både med en vulkan og et jernstøperi.</p>	Petter Kragset
31	20	Maskinist Plassen		Kristoffer Bundlie
32	21	Putti Westerdals plass	<p>Mitt navn er Morten Halvorsen og jeg jobber som kreativ leder i et av verdens ledende design og reklamebyråer i New York i USA. Som tidligere elev ved Westerdals har jeg lyst til å komme med et navneforslag for den nye plassen som er omtalt på osloby.no, ved Mathallen i Vulkan området.</p> <p>Denne plassen bør navngis etter Putti Westerdals. Westerdals ble grunnlagt i 1965, lenge før noen annen design og reklameskole som jeg kjenner til. I 2010 ble Westerdals kåret til en av verdens 10 beste kreative skoler i den anerkjente Young Guns Awards. Dette er en anerkjennelse få eller ingen andre norske skoler kan vise til i internasjonal sammenheng. Putti Westerdals var en pioner i kvinnelig entreprenørskap og kanskje spesielt for kvinner i kreative yrker som reklame og designbransjen.</p> <p>Og på et mer personlig plan: jeg er evig takknemlig for tiden min på Westerdals, da jeg aldri hadde vært hvor jeg er uten hjelp fra skolen og deres lærere.</p> <p>Ta kontakt om dere har noen spørsmål.</p>	Morten Halvorsen
33	22	Piruetten	jeg synes kan passe til plassen er Piruetten. Stikkord dans, stor åpen plass for dans og mat og glede.	Hanne Hellevik Carlsson
34	23	Plassen mellom Mathallen og Dansen Hus 1) Danseplassen 2) Speilegget	<p>Mine forslag til navn på plassen mellom Mathallen og Dansen Hus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Danseplassen 2) Speilegget 	Ivar Sekne
35	24	Puttis plass (plassen lengst nord)	<p>Kristiane Frisak er sikkert en bra skoledrifter.</p> <p>Men hva med å kalle plassen opp etter den spennede og kreative Putti Sofie Westerdal.</p> <p>En fargerik dame. Kunstner, skolegrunder og mentor for mange. http://snl.no/Putti_Westerdal</p>	Ole Jakob Vik

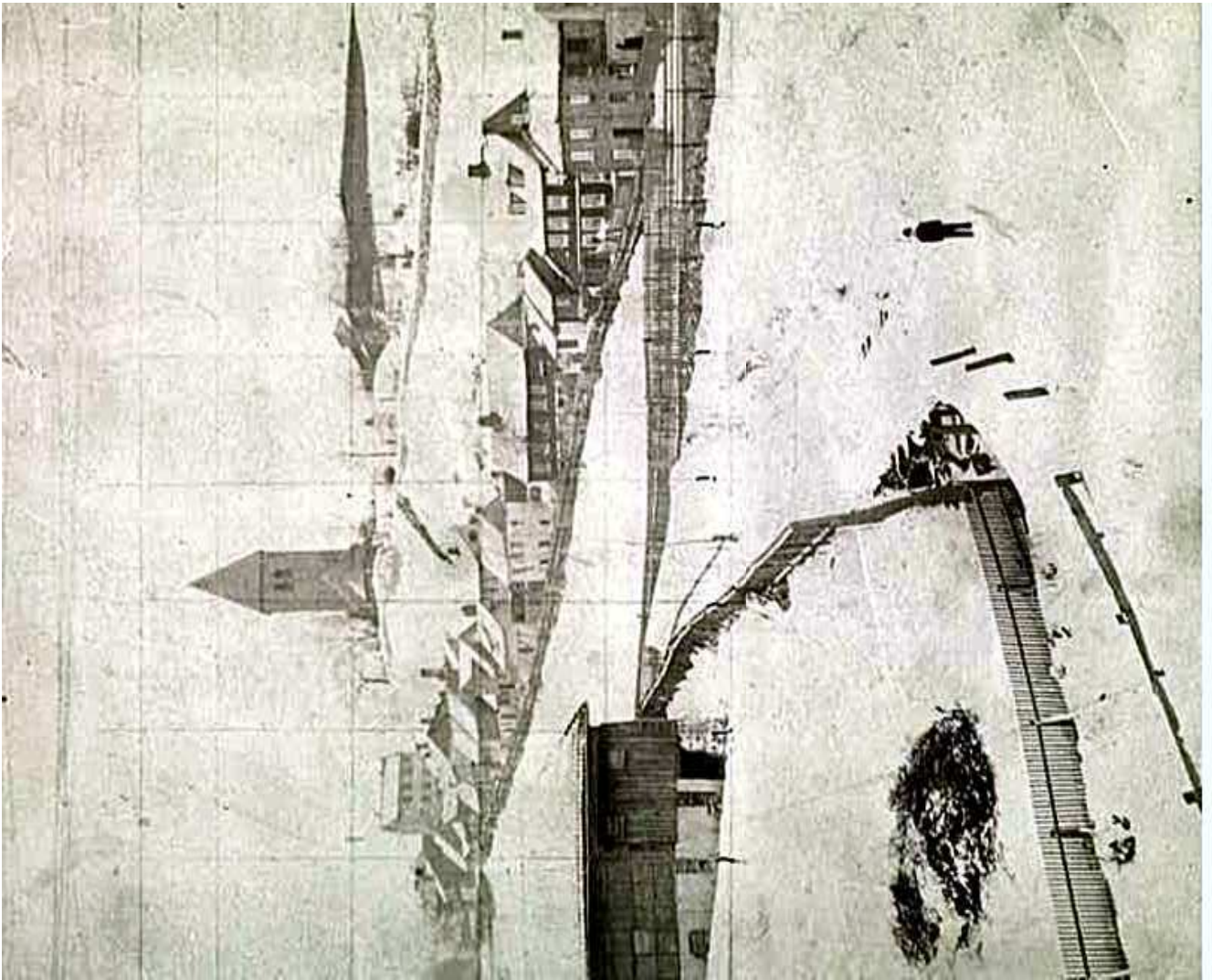
			Hva om det kunne bli Puttis plass, - det høres også ut som et godt sted for tre små kinesere å spille kontrabass :)	
36	25	Da-Mat plass		Kjell Struksnæs
37	26	COMIDANS Plass	<p>Leste akkurat artikkelen om navneforslag til gater og plasser på Vulkan området, og synes jo det er fint at noen ønsker å rette opp i skjevheten, hvis det er slik at det er mange flere mansnavn enn kvinnenavn på gater og torg i Oslo by, og det er det sikkert, akkurat som det er i resten av verden....men, fordi jeg sitter igjen med et stort men, etter å ha lest dette.</p> <p>Vi vil vel at disse navnene skal brukes og at når folk sier hvor de skal, eller vil møtes, så skal det være litt klang og svung over slike navn og ikke minst være mulig å huske dem??? ...for det tenker jeg ikke at jeg kommer til å gjøre dersom man bruker "Henny Mürers plass", (Finner jeg svært tungt, og kommer aldri til å komme i aktivt bruk...) eller navnet på kokebokdama, som jeg dessverre allerede har glemt, eller rettene sagt ikke har lagt på minnet, for det er gjerne det som ofte skjer. Man glemmer nødvendigvis ikke slike navn, man registrerer dem bare ikke. Derfor vil jeg gjerne foreslå følgende navn: COMIDANS Plass. ...og hvorfor det?</p> <p>Jo fordi: 1) Det er satt sammen av ordet COMIDA, som betyr MAT på spansk (latin) og selvfølgelig ordet DANS, altså COMIDANS. Mathallen har norsk og internasjonal mat og kultur som tema, og etter å ha vært der, vet jeg at det også jobber mange med utenlandske røtter på de forskjellige stedene, bl.a. flere Tapas steder. De som kjenner dansemiljøet i Oslo, inkludert Den norske operaballett, vet at der er ofte også førstevalg av språk ofte ikke norsk, fordi mange dansere gjerne jobber over hele verden og blir på steder i korte perioder, før de "flyr" / danser seg videre; altså en slags heder til det flerkulturelle også.</p> <p>2) Navnet har klang og "svung", vil vekke nysgjerrighet fordi det er uvanlig og kommer derfor også til å bli husket og ikke minst til å bli brukt.</p> <p>3) Det gir assosiasjoner til KOM I DANS, altså en slags oppmaning til å danse ;) 4) ...og endelig får man brukt bokstaven C som vi bruker så altfor lite i norsk.</p> <p>5) ...og til sist regner jeg med at et slikt forslag selvfølgelig vil skape en del furore og debatt, da jeg skjønner at dette nok er et ganske kontroversielt forslag.</p> <p>Det klinger hvertfall godt i mine ører og det er etter mitt syn også meget folkelig.</p> <p>Jeg er hvertfall litt lei av gater og plasser med lettglemte navn på obskure skikkelser og personer med mer eller mindre historisk sus....også er vel det forslaget som allerede er kommet inn litt vel reaksjonært til å komme fra partiet Rødt, med godt rotfesta revolusjonære røtter??? ;)</p> <p>Godt valg ;)</p>	Tord Nygård
39	27	Christopher Grøndals plass	<p>Etter flere års selvstudie av områdets lokalhistorie ønsker jeg å foreslå navn til den nordligste plassen foran Westerdals/Oslo School of Art: Christopher Grøndals plass</p> <p>Christopher Grøndal (1784-1864) vokste opp på plassen «KudskeBakken» som lå inntil bakken som forbinder Maridalsveien og Westerdals som hoved adkomst til Vulkanområdet.</p> <p>De siste restene av tidligere bebyggelse ved «KudskeBakken» ble fjernet under omfattende utgravningsarbeider i forbindelse med oppføring av Vulkanområdets Nordre Kvartal 2011-12.</p>	Knut Nordby

			<p>16 år gammel dro han sammen med Hans Nielsen Hauge til København i boktrykkerlære og fikk sitt svennebrev her i 1803.</p> <p>Han var grunnlegger av Grøndahl & Søn Boktrykkeri i Christiania i 1812 og var blant dem som kjempet for norsk selvstendighet i 1814.</p> <p>I 1814 hadde han en trykkpresse på Eidsvoll under Riksforsamlingen, som senere ble benyttet som feltpresse da svenskene rykket inn i Norge.</p> <p>Senere trykket han blant annet opp Norges lover som et viktig bidrag til vår selvstendighet.</p> <p>Kilder: Statens kartverk, Oslo kommune Byarkivet, Oslo Museum, Nasjonalbiblioteket: Christiania Intelligentsedler 1798-1831</p> <p>A. Chr. Bang: Hans Nielsen Hauge og hans Samtid omkring Aar 1800 (Cappelen 1910)</p> <p>O. A. Øverland: Det Kgl. Selskap for Norges Vels Historie gjennom hundre Aar 1809-1909</p> <p>Norsk biografisk leksikon</p>	
40	28	PIRUETTEN (plassen mellom Mathallen og Dansens hus)	<p>Navneforslag til plassen mellom Mathallen og Dansens Hus foreslås til:</p> <p>PIRUETTEN</p>	Anna Marie Knudsen
41	29	VIRVELEN (plassen mellom Mathallen og Dansens hus)	<p>VIRVELEN</p> <p>som navn på plassen mellom Mathallen og Dansens Hus.</p>	Terje Knudsen
42	30		<p>Plan- og bygningsetaten viser til offentlig høring vedrørende forslag til navnssetting av gate og tre plasser i Bydel Grünerløkka.</p> <p>En gjennomgang Oslos offisielle gateregister og matrikkelen viser at det ikke er navnsatte gater eller plasser som kan forveksles med de foreslåtte navnene.</p> <p>Plan- og bygningsetaten ønsker å sikre en ensartet adressering og at det skal være lettere å finne frem til de aktuelle adressene. Plan- og bygningsetaten er av den oppfatning at dette best sikres ved å kun adressere til gaten.</p>	PBE, Matrikkelenheten
43	31		Byantikvaren viser til brev av 20.12.13 med forslag til navn på gater og plasser i Vulkanområdet. Vi synes det er gode navneforslag, og har ingen merknader.	Byantikvaren
44	32	Putti Westerdals plass	Putti Westerdal grunnla Westerdals i 1965. Den øverste plassen burde derfor hete Puttis plass eller Putti Westerdals plass. Dessuten har dere etterlyst kvinnenavn, og Putti var kvinne (selv om det kanskje ikke høres slik ut).	Vibecke Osfoss
46	33	Gerd Kjølaas' plass (Plassen mellom Dansens Hus og Mathallen)	<p>Forslag til navnssetting av plassen mellom Dansens Hus og Mathallen</p> <p>Danseinformasjonen er Norges informasjonskontor og kompetansesenter for dansekunst og eneaksjonær i Dansens Hus AS. Vi holder til i Dansens Hus på Vulkan, og vi foreslår:</p> <p>Gerd Kjølaas' plass</p> <p>Gerd Kjølaas var den første sterke entreprenøren i norsk dansekunst, og dansehistorikere kaller henne "Den norske balletts mor". Hennes arbeid på 50- og 60-tallet la grunnlaget for mye av utviklingen innenfor vår kunststart. Kjølaas har mottatt Oslo bys kultur stipend, Kongens fortjenestemedalje i gull og Danseinformasjonens ærespris. Gerd Kjølaas var også Oslo kommunes representant i Operaens råd i 20 år, fra 1957–77. Se vedlegg.</p>	Danseinformasjonen v Randi Urdal

			<p>Hvorfor en kvinne og hvorfor dans? Danseinformasjonen setter stor pris på initiativet for å rette opp den skjeve kjønnsbalansen ved navnsetting av gater og plasser i Oslo. Vi setter også stor pris på bydelens forslag om å gi denne plassen navn etter en dansekunstner. Et godt poeng for å navngi plassen etter Gerd Kjølaas, er at Vulkan Jernstøperi & Mekaniske verksteds bygg i Møllerveien 2 stod klart rett etter 2. verdenskrig, samtidig med at Kjølaas etablerte Ny Norsk Ballett, Norges første dansekompani, som ble forløperen til Nasjonalballetten. Et annet godt poeng er at bygningen nå huser Dansens Hus, Norges eneste "rene" dansescene.</p> <p>Kort historikk "Norsk dansehistorie er en kvinnehistorie", sa daværende statsminister Jens Stoltenberg i sin tale da han i 2006 delte ut Danseinformasjonens Ærespris til Anne Borg i Den Norske Opera. Han fortsatte: "I en periode da menn dominerte både samfunnsliv og kunstliv, skapte en rekke kvinner forutsetninger for vekst for norsk dansekunst."</p> Den norske dansehistorien er kort og ble ikke etablert i institusjoner før opprettelsen av fagforbundet Norske Dansekunstnere i 1947 og kompaniet Ny Norsk Ballett i 1948. Innovatøren Gerd Kjølaas var en drivende kraft i etterkrigstiden hvor dans i den norske bevisstheten ble vurdert som suspekt, lettlivet eller tøysete. Danserne i Ny Norsk Ballett dannet i 1958 stammen til den norske Operaballetten, og i alle år siden har kvinner gjort en forskjell i utviklingen av vår kunstart. Fremdeles er vi en kvinnedominert bransje, og selv om vi er glade i menn og kvoterer dem inn når vi ser vårt snitt, så er det kvinnene som har gått i bresjen for utvikling av dansekunsten, både kunstnerisk og politisk.	
47	34	RITA TORIS Plass	<p>Vi er noen ballettinteresserte som har følgende navneforslag: RITA TORIS Plass Forslagstillere, de fleste var Rita Toris elever, er: JENS GRAFF Tidligere danser, ballettsjef ved den Norske Opera og nye Carte Blanche, Oslo Bys Kunstnerpris 1981. Professor i danseinterpretasjon EDITH ROGER Korreograf, regissør, tidl. ballettdanser, danseinstruktør. JORUNN KIRKENÆR Tidligere danser, ballettpedagog, korreograf, stifter av Den Norske Balletthøyskole. ANNE BORG Tidligere danser, ballettsjef, professor. GRETE BRUNVOLL Ballettdanser, verdens eldste ballerina, instruktør. TRINE NÆSS førsteamanuensis ved Teaterhistorisk Samling, Nasjonalbiblioteket, leder ved Teatermuseet. ELSE MARTINSEN Journalist, teaterviter/formidler ved Oslo Museum avd. Teatermuseet. GUDRUN WADELAND Skuespiller, teaterinstruktør, tidl. sjef for Riksteatret. ANNE LISE RIBE Tidl. ballettdanser, skuespiller, autorisert Osloguide. UNNI MEINICH, KRISTIN HVAM og LISEN MEINICH WIKANT, autorisert Osloguide, som representerer familien.</p>	

Utsnitt av J.W.G. Næsers detaljkart over Christiania 1860
(Oslo kommune Byarkivet)

Oslo, den 19. februar 2014

Forslag til navnsetting av plassen mellom Dansens Hus og Mathallen

Danseinformasjonen er Norges informasjonskontor og kompetansesenter for dansekunst og eneksjonær i Dansens Hus AS. Vi holder til i Dansens Hus på Vulkan, og vi foreslår:

Gerd Kjølaas' plass

Gerd Kjølaas var den første sterke entreprenøren i norsk dansekunst, og dansehistorikere kaller henne "Den norske balletts mor". Hennes arbeid på 50- og 60-tallet la grunnlaget for mye av utviklingen innenfor vår kunstart. Kjølaas har mottatt Oslo bys kulturstipend, Kongens fortjenestemedalje i gull og Danseinformasjonens ærespris. Gerd Kjølaas var også Oslo kommunes representant i Operaens råd i 20 år, fra 1957–77. Se vedlegg.

Hvorfor en kvinne og hvorfor dans?

Danseinformasjonen setter stor pris på initiativet for å rette opp den skjeve kjønnsbalansen ved navnsetting av gater og plasser i Oslo. Vi setter også stor pris på bydelens forslag om å gi denne plassen navn etter en dansekunstner. Et godt poeng for å navngi plassen etter Gerd Kjølaas, er at Vulkan Jernstøperi & Mekaniske verksteds bygg i Møllerveien 2 stod klart rett etter 2. verdenskrig, samtidig med at Kjølaas etablerte Ny Norsk Ballett, Norges første dansekompagni, som ble forløperen til Nasjonalballetten. Et annet godt poeng er at bygningen nå huser Dansens Hus, Norges eneste "rene" dansescene.

Kort historikk

"Norsk dansehistorie er en kvinnehistorie", sa daværende statsminister Jens Stoltenberg i sin tale da han i 2006 delte ut Danseinformasjonens Ærespris til Anne Borg i Den Norske Opera. Han fortsatte: "I en periode da menn dominerte både samfunnsliv og kunstliv, skapte en rekke kvinner forutsetninger for vekst for norsk dansekunst."

Den norske dansehistorien er kort og ble ikke etablert i institusjoner før opprettelsen av fagforbundet Norske Dansekunstnere i 1947 og kompaniet Ny Norsk Ballett i 1948. Innovatøren Gerd Kjølaas var en drivende kraft i etterkrigstiden hvor dans i den norske bevisstheten ble vurdert som suspekt, lettlivet eller tøysete. Danserne i Ny Norsk Ballett dannet i 1958 stammen til den norske Operaballetten, og i alle år siden har kvinner gjort en forskjell i utviklingen av vår kunstart. Fremdeles er vi en kvinnedominert bransje, og selv om vi er glade i menn og kvoterer dem inn når vi ser vårt snitt, så er det kvinnene som har gått i bresjen for utvikling av dansekunsten, både kunstnerisk og politisk.

Vår kandidat – "allerede juryert"

Fra 1995 har vi utdelt Danseinformasjonens Ærespris til "fortjente dansekunstnere". Æresprisen er tildelt 17 personer, og i de senere år har prisen blitt utdelt av den sittende Kulturministeren eller av Statsministeren. Danseinformasjonen er glad for at dansekunsten har fått denne statusen.

Det overordnede kriterium for Æresprisen er at den tildeles en person som har gjort en langvarig innsats og bidratt til en vesentlig forskjell for vårt kunstfelt. De 17 mottagerne av Æresprisen har på forskjellige måter (som kunstnere, innovatører og ledere) bidratt til at vi er der vi er i dag. Det var et helt selvfølgelig valg da Gerd Kjølaas mottok Danseinformasjonens aller første ærespris.

Vi vil presisere at vi støtter bydelens forslag om Henny Mürer om vårt eget forslag ikke vinner frem.

Med vennlig hilsen

Randi Urdal
Daglig leder
911 98 250 / randi@danseinfo.no

Vedlegg:
Om Gerd Kjølaas
Formalia om Æresprisen

Fakta om Danseinformasjonen

- Ble opprettet i 1994 som nasjonalt informasjons- og kompetansesenter for dansekunst. Er lokalisert i Dansens Hus med fire faste stillinger.
- Finansieres over Kulturbudsjettet og er ikke en medlemsorganisasjon.
- Tilbyr samlet oversikt over forestillinger, utdanning, ledige stillinger, nyhetstjenester mm. på www.danseinfo.no Utarbeider statistikk til myndighetene.
- Gir informasjon og rådgivning til kunstnere, publikum, presse og myndigheter.
- Driver bibliotek, videotek, arkiv og ulike nasjonale og nordiske prosjekter.
- Har gjennomført to treårige dansehistoriske dokumentasjonsprosjekter og forvalter Dansearkivet, som er Norges største samling av dansehistorisk materiale.
- Er nasjonal koordinator for UNESCOs internasjonale Dansens Dag den 29. april, som har som mål å feire dans på tvers av etniske, religiøse og kulturelle grenser.
- Leier ut Scenehuset på Majorstua til danseproduksjoner i prøve- og visningsfase.
- Deler årlig ut Danseinformasjonens ærespris.
- Arbeidet politisk for realisering, etablerte og er eneaksjonær i Dansens Hus AS.

Gerd Kjølaas (født 22. mai 1909, død 3. februar 2000)

I forbindelse med Gerd Kjølaas' 80-årsdag skrev Barthold Halle i Dagbladet: " Hun fikk en viktig del av utdannelsen hos Kurt Jooss i Tyskland før Hitler, og kom hjem med den moderne fridansen som passet hennes temperament og fantasi. Det var i en tid da det å eksponere seg som profesjonell danser i Norge ville si å komponere sine egne danser, sy sine egne kostymer, leie seg lokale, selge billettene og til slutt betale underskuddet selv. Hun hadde den styrken som skulle til."

Gerd Kjølaas som Katherine Parr i *Henry VIII*
Koreografi: Louise Browne (1949)

Gerd Kjølaas ble født i Trondheim i 1909, men flyttet tidlig til Oslo. Hun var elev hos Inga Jacobi og Signe Hofgaard og videreutdannet seg i Dresden, Dartingen og London. I 1931 debuterte hun som danser og koreograf i Trondheim, der hun også drev skole i fridans i fem år. I 1946/47 danset hun med Ballet Joos på verdensturné i Europa og Nord-Amerika.

Under krigen underviste Gerd Kjølaas i Oslo og bygget opp en stamme dansere som i 1945 viste hennes koreografi *Mot Ballade*. Denne balletten ble en begivenhet i norsk dansehistorie og ledet til samarbeidet med den engelske danseren Louise Browne om etableringen av dansekompaniet Ny Norsk Ballett i 1948. Kompaniet hadde sete på Bygdøy og gjennomførte fire sommersesonger på Friluftsscenen til Norsk Folkemuseum.

Ny Norsk Ballett ble populær og nådde ut til nye publikumsgrupper. Repertoaret var en blanding av konkrete, lettfattelige balletter med morsomme poenger og dramatiske handlingsballetter, oftest med spesialkomponert norsk samtidsmusikk. Det ble riksteaterturneer og tre vellykkede gjestespill i Storbritannia, hvor kompaniet fikk prøvd seg for et kyndig publikum med stor suksess.

Da Louise Browne forlot Norge og kompaniet etter to år, ble Gerd Kjølaas stående alene om driften og den økonomiske risikoen. 1952 var kassen tom, og Ny Norsk Ballett måtte legge ned. Påskyndet av Gunnar Brunvoll gikk Gerd Kjølaas i kompaniskap med den klassiske pedagogen Rita Tori, og Ny Norsk Balletts virksomhet fortsatte i Den Norske Ballett. Etter kort tid ble dette kompaniet innlemmet i Norsk Operaselskap, og med åpningen av Den Norske Opera i 1958 var Operaballetten en realitet. Gerd Kjølaas var Oslo kommunes representant i Operaens råd i 20 år, fra 1957–77.

Gerd Kjølaas koreograferte også for Nationaltheatret, Folketeatret, Det Norske Teatret og Den Norske Opera. Hennes mest kjente verk er *Mot Ballade*, *Markisen*, *Svein Uredd*, *Tyrihans* og *Veslefrikk*. Sistnevnte ble Norges første dansefilm i 1953.

I 1946 skrev Gerd Kjølaas den første norske danseboka *Fri Dans*. Hun har fått en rekke stipendier og priser, og gjennom de senere år av sitt liv var hun mottager av Stipend for eldre, fortjente kunstnere. I tillegg mottok hun Oslo bys kulturstipend i 1968, Kongens fortjenestemedalje i gull i 1969 og Danseinformasjonens aller første Ærespris i 1995.

Ved Den Norske Operas 25-årsjubileum utropte direktør Gunnar Brunvoll Gerd Kjølaas til "den norske balletts mor", noe dansehistorikerne har kalt henne siden.

Hennes arbeid har vært banebrytende og mangfoldig, som danser, pedagog og koreograf. Hun virket i en tid hvor alt som skjedde innenfor dansekunsten i Norge var nybrottsarbeid, og hun møtte mye motstand og uforstand og ikke minst pengeproblemer. Bare et fåtall ildsjeler våget å satse på en fremtid innen dansen dengang.

De siste år av sitt liv ble Gerd Kjølaas sittende i rullestol, men hun beholdt likevel sitt optimistiske sinn. Nesten 90 år gammel gav hun ut sin selvbiografi, *Dans, ropte livet*.

Gerd Kjølaas ved åpningen av Ny Norsk Ballett i 1948

Gro Borgersrud

Fra: lisen <lisen.wikant@hotmail.com>
Sendt: 21. februar 2014 13:23
Til: POSTMOTTAK BGA
Emne: FW: Dansens Hus, navn på plassen.
Vedlegg: 2. Den Norske Ballett og Rita Tori 4.docxnr. 2.docx

From: lisen.wikant@hotmail.com
To: else.martinsen@oslomuseum.no
Subject: Dansens Hus, navn på plassen.
Date: Thu, 20 Feb 2014 16:29:22 +0100

Vi er noen ballettinteresserte som har følgende navneforslag:

RITA TORIS PLASS

Forslagstillere, de fleste var Rita Toris elever, er:

JENS GRAFF

Tidligere danser, ballettsjef ved den Norske Opera og nye Carte Blanche, Oslo Bys Kunstnerpris 1981. Professor i danseinterpretasjon.

EDITH ROGER

Korreograf, regissør, tidl. ballettdanser, danseinstruktør.

JORUNN KIRKENÆR

Tidligere danser, ballettpedagog, korreograf, stifter av Den Norske Balletthøyskole.

ANNE BORG

Tidligere danser, ballettsjef, professor.

GRETE BRUNVOLL

Ballettdanser, verdens eldste ballerina, instruktør.

TRINE NÆSS

Tidl. førsteamanuensis ved Teaterhistorisk Samling, Nasjonalbiblioteket, leder ved Teatermuseet.

ELSE MARTINSEN

Journalist, teaterviter/formidler ved Oslo Museum avd. Teatermuseet.

GUDRUN WAADELAND

Skuespiller, teaterinstruktør, tidl. sjef for Riksteatret.

ANNE LISE RIBE

Tidl. ballettdanser, skuespiller, autorisert Osloguide.

UNNI MEINICH, KRISTIN HVAM og

LISEN MEINICH WIKANT, autorisert Osloguide, som representerer familien.

Den Norske Ballett og Rita Tori

**I 2013 var det 60-års jubileum for Den Norske Ballett.
Det kan vi takke ballettpedagogen Rita Tori for!**

Rita Tori (1908-1967) var oppvokst i Shanghai og påbegynte sin ballettutdannelse der. I Paris trente hun hos "Les Ballets Russes" ballerina, Madame Egorowa – og hun ble medlem av verdensberømte ballettkompanier. I 1937 starter hun ballettskole i Oslo, og resultatet var at vi fikk en gruppe norske ballettdansere, Den Norske Ballett.

Balletelev blant russiske flyktninger

Rita Tori som egentlig het Marguerite Thoresen ble født i Shanghai og var datter av Margit og Olaf Thoresen. Olaf Thoresen opprettet sitt firma Thoresen & Co i Shanghai i 1898. Marguerite ble kalt "Agga" av familie og venner. I 1913, da hun var fem år gammel begynte hun på ballettskole. Hun fikk undervisning av russiske ballettdansere som var flyktninger fra revolusjonen.

Marguerite ble elev ved ADC, Amateur Dramatic Club. ADC hadde årlige elevoppvisninger og utdannet også profesjonelle dansere. Det ble arrangert ballettaftener med verdensberømte ballettdansere som den russiske ballerina Anna Pavlova (1882-1931) og den spanske "La Argentina" (1890-1936). Anna Pavlova hadde vært prima ballerina i St. Petersburg og hadde danset i Diaghilevs ballettkompani "Les Ballets Russes" som allerede før revolusjonen kom fra St. Petersburg til Paris. Rita Toris første lærerinne ved ADC var den russiske ballerina Victoria Tamina, fra Den Keiserlige Opera i Moskva. Andre elever ved ballettskolen var blant annet den engelske ballerina Margot Fonteyn (1919-1991), som da het Margareth (Peggy) Hookham.

Flyttet til Norge

Den 1. november 1922 brøt det ut borgerkrig i Kina, og samme år flyttet Margit Thoresen med Marguerite, sønnen Olaf og den kinesisk nanny, "Amha", til Oslo. Marguerites liv hadde vært eventyrlig og nå brakte hun denne eventyrlige verden fra et helt annet kontinent med seg til Oslo. På fritiden fortsatte hun sin ballettrening hos ballettdanser og pedagog Love Krohn. Fra 1925 studerte Marguerite ved The Operatic Association of Britain i London. (senere The Royal Academy of Dancing).

Rita Tori i Paris – et møte med Fokin fra "Les Ballets Russes"

Serge Diaghilev som var leder for ballettkompaniet "Les Ballets Russes" hadde i 1909 kommet fra St. Petersburg med dansere som Anna Pavlova, Vaslav Nijinsky og Lubov Egorowa (Egorova), i tillegg til koreograf Michel Fokine, som tidligere også var danser. Kompaniet reiste på verdensturneer og viste blant annet Nijinskys berømte balletter. Paris i 1920- og 1930-årene var en metropol for nyskapende poeter, komponister, billed-, ballett- og

teaterkunstnere. 1929 dør Diaghilev og "Les Ballets Russes" blir oppløst, men etter en stund blir nye dansekompanier etablert.

Rita Tori kom til Paris i 1928. Hun var 20 år gammel og trente hos Madame Egorowa. Hun fikk oppleve å samarbeide med legendariske koreografer som nettopp Fokine. Det var han som valgte henne til rollen som en av sylfidene i "Les Sylphides". Hun ble med i det nyetablerte ensemblet "Théâtre des Ballets Russes" og debuterte ved Operaen i Monte Carlo i 1930. Etter det fikk hun mange oppgaver, først og fremst som solist i "Les Sylphides" sammen med Andrè Eglevski. Hun var også engasjert ved "Ballets Russes de Monte Carlo". I en periode var hun medlem av Birger Bartholin-Balletten. To av hans balletter, "Rapsody in blue" og "Ægteskabet", ble oppført på National-Scala i København. I ballettkorpset var foruten Bartholin og Rita Tori blant annet den franske prima ballerina fra Operaen i Paris, Lucienne Lamballe. Alle hadde trent hos Madame Egorowa. I 1934 ble Rita Tori ansatt av Diaghilevs ballettregissør Sergueeff (Sergeyev) til det turnerende selskapet "Sergueeffs Russian Ballet" og hun ble en bærende kraft i ensemblet.

I Paris hadde Rita Tori fått oppleve å utvikle seg som danser i en helt unik periode. Ikke noen plass i verden, verken før eller senere, har så mange av kunstens største talenter vært samlet på ett sted. Rita Tori var med i den første internasjonale konkurransen i koreografi på Théâtre des Champs Élysées den 2.- 4. juli 1932. To år senere deltok hun i en minneforestilling for den legendariske prima ballerina Anna Pavlova (som døde i 1931). Ved begge anledningene danset Rita Tori i Madame Egerowas ballett "Flammen", som var dedikert til Pavlova. I minneforestillingen var Rita Tori også solist i "Les Sylphides". Rita Tori var profesjonell danser i åtte år og turnerte blant annet i England, Spania, Tunis, Algerie og Nepal.

Ballettpedagog og koreograf

Rita Tori kom tilbake til Oslo i 1936 og begynte som ballettpedagog. I Norge fantes det ikke noe kunstnerisk felleskap på det nivå som hun var vant til. Hun måtte starte helt forfra som ballettpedagog og hun åpnet ballettstudio i Staffelsgate 5 året etter.

Under krigen (1940) leide hun Det Nye Teater og hadde en elevoppvisning med "Les Sylphides". I 1944/45 satt hun 6 måneder på Grini.

For å feire freden, Kong Haakons hjemkomst og 40-års regjeringsjubileum i 1945, ble "Mascarade" av Ludvig Holberg oppført som festforestilling på Nationalteatret. Regien var av Stein Bugge. Rita Tori laget koreografien og danserne var elever fra hennes skole. Det var hennes første koreografi etter krigen. Det ble en stor suksess, og stykket ble spilt 64 ganger. "Mascarade" ble sendt på gjestespill i mai 1946 til Det Kgl. Teater i København, og Rita Tori fulgte sine dansere. Per Aabel hadde hovedrollen som Henrik og danset sin "hanedans", som er blitt foreviget av maleren Per Krogh.

Av Rita Toris elever ble flere profesjonelle dansere, og etter hvert kunne hun glede seg over navn som blant annet: Henny og Alice Mürer, Jorunn Thorbjørnsen (Kirkenær), Mette og Grete Møller (Brunvoll), Jens Graff, Eva Haalke, Brita Bigum, Erna Frivoll, Tutte Lemkow, Asta Bertels, som ble filmstjerne i Hollywood, Guri Lysell (Haugen), som i en periode også var pedagog ved Rita Toris Ballettskole og Anne-Lise Christiansen (Riebe) som ble engasjert i balletten på Lido i Paris, for å nevne noen.

Anne Nicolaisen (Borg) var ikke Rita Toris elev, men danset i hennes balletter, dette gjorde også Hanne Thorstensen (Skram), Even Kirkenær, Randi Thorvaldsen og Mette Marit Sem Andersen, med flere som dessuten trente hos henne.

Rita Tori hadde funnet frem til talentene og utviklet dem med tanke på en profesjonell karriere. Samtidig hadde hun selv utviklet seg som koreograf. Hun ble engasjert på teatrene og hun skapte egne koreografier, som balletten "Fantasi Clasique" til Schuberts musikk. Fra 1947 hadde hun ansvaret for de klassiske ballettscenene i "Reisen til Julestjernen". Hun leiet Det Nye Teater og Det Norske Teatret til sine årlige elevoppvisninger (fra 1947). Hun fikk hjelp av scenografer som Oliver Neerland, og kapellmester ved Nationaltheatret Lennert Norløf-Knudsen ledet et 12-mannsorkester.

Leder for Den Norske Ballett

I februar 1953 blir Rita Tori kunstnerisk leder sammen med Gerd Kjølaas for Den Norske Ballett. Det første året var det nesten bare dansere fra Rita Toris Ballettgruppe, men ingen fra Ny Norsk Ballett. Gunnar Brunvoll nevner i sin bok "Den Norske Opera og Den Norske Ballett" at det ble engasjert 12 dansere (8 kvinner og 4 menn) uten å nevne hvem. Men i de første rollelistene, som er avbildet i boken, finner man blant annet følgende navn: Anne-Lise Christiansen (Riebe), Jorunn Thorbjørnsen (Kirkenær), Grete Møller (Brunvoll), Kari Karlson, Birthe Weber, Gunnar Christiansen, Even Kirkenær, Erling Sunde og John Engman. Egil Åsman og Tyyne Talvo, (Ivo Cramérs kone), var spesielt engasjert og kom fra Cramérbaletten. Koreografer var Rita Tori, Gerd Kjølaas og Ivo Cramer.

Året etter har noen av disse danserne sluttet - og andre har tilkommet, blant annet: Edith Roger, Aloysius Valente og Hans Kjølaas fra Ny Norsk Balletts ensemble. I tillegg til Mette Møller, Henny Mürer, Alice Mürer og Anne Nicolaisen (Borg) fra Rita Toris "stall".

Norsk Operaselskap hadde allerede hatt et samarbeid med Rita Toris Ballettgruppe, Ballettgruppen deltok på Norsk Operaselskaps turneer. Derfor falt det naturlig at Rita Toris og Gerd Kjølaas' grupper slo seg sammen da Gerd Kjølaas kontaktet Gunnar Brunvoll som var intendant for Norsk Operaselskap. Ny Norsk Ballett sto i fare for å bli nedlagt og Gerd Kjølaas ville at han skulle ta over som forretningsfører. Gunnar Brunvolls vilkår var da at Rita Tori skulle bli kunstnerisk leder sammen med Gerd Kjølaas. Begge aksepterte og Rita Tori foreslo "Den Norske Ballett" som det nye kompaniets navn.

Men det må sies å være historieløst når Ny Norsk Ballett får æren av å gå videre som Den Norske Ballett. Til og med i Norsk Operaselskaps program fremstilles det slik. En forklaring kan være at Ny Norsk Ballett hadde fått slik oppmerksomhet. Den moderne dansen ble noe nytt for publikum. Dessuten hadde ensemblet oppnådd både kommunal og statlig støtte. Den årlige støtten til Ny Norsk Ballett var nok en viktig årsak. Men det bør ikke glemmes at det var Rita Toris dansere som skulle bli grunnstammen i Den Norske Ballett.

Fra høsten 1953 overtok Norsk Operaselskap administrasjonen med Rita Tori og Gerd Kjølaas i styret. Norsk Operaselskap og Den Norske Ballett la grunnlaget for etableringen av Den Norske Operas ballettensemble i 1958.

Journalist/teaterviter
Else Martinsen

